

РАДОВА

Ціновий умови передавати на 1917 рік.

№	на	на	на	на	на	на	на	на
1	3 мє.	6 мє.	7 мє.	8 мє.	9 мє.	4 мє.	3 мє.	2 мє.
2	—	—	—	—	—	—	—	8-20 р.

Вороняте прийняття тиражів з 1-го числа кожного місяця. — За зміну адреси 50 коп. (при якій доводилося прикладати стару адресу). На повортках авторам рукописів належить прислати марок, також на зворотній відповіді, краще відповісти друкувальництвом, а не рукописно.

Адреса редакції та контори:

У КИЇВІ, ІНСТИТУТСЬКА, 22.

Телефон редакції 64-8а.

Почт. скринька № 373.

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА.

Виходить щодня, окрім понеділків і днів після великих свят.

Ціна друкування елементів:

На IV сторінці:

За 1 рядок з 1 шпальтою 74 40 коп. за кожний ряд.
Особам, що шукають праці за оголошенням, коштує як в 3 рядки з 1 шп. 1 руб. за 1 ряд.

Контракти відкриті від 10-6 год. днів.

Ціна окремого 20 п.
№ у Києві 20 п.
В провінції 20 п.
на вокзалах 20 п.

ТРОЦЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ. УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР.

Сьогодні, 18-го листопада: **Не так склалось, як надалось**, драма на 5 дій Старийцького. 19-го: **ЗА ДВОМА ЗАЙЦЯМИ**, комедія на 4 дії Старийцького і Ф. Левницького. 20-го: **СТРАШНА ПОМСТА**, драма на 5 картин Черкасецького. 21-го: **ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ**, опера на 3 дії Гулака-Артемівського і 2) **ПЕРШИЙ РАЗ — ПОВИНЕН**, епос на 1 дію Черкасецького.

Сьогодні, 18-го листопада: **2-й ГОРОДСЬКИЙ ТЕАТР** Олено. ул. № 12. Український театр під орудою М. Садовського.

Сьогодні, 18-го листопада: **ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ**, драма на 5 дій Старийцького. 19-го: **СТРАШНА ПОМСТА**, драма на 5 картин Черкасецького. 20-го: **ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ**, опера на 3 дії Гулака-Артемівського і 2) **ПЕРШИЙ РАЗ — ПОВИНЕН**, епос на 1 дію Черкасецького.

Сьогодні, 18-го листопада: **Бенефіс директора А. КИССО** Вихід А. Киссо з його трюком дресиров. козей. Нова дресирована! Участь бере п. ДОНСЬКИЙ з його собакою. Нові дебюти. Завтра 2 вистави: о 1 г. д. і о 8 г. в.

Громадяне!

Жертуйте і висуйтеся в члени Товариства

„КОПИКА НА РІДНУ ШКОЛУ“

Гроші треба посилати: Київ, Хрещатик 27. Південний Кооперативний Банк, біжучий рахунок № 51. Листи посилати: Київ, В. Володимирська, Педагогічний Музей, для Т-ва „Копійка на рідну школу“.

Київ, 18 листопада 1917 року.

Сепарат- Цими днями ми вже пийний мир. сали, що міжнародне ставовище наше викликає неспокої і страх, що Україна може попасти в економічну неволю, а разом з тим і потерпіти тяжкі політичні втрати, большевики, здається, вже довільно німецький уряд на гачок сепаратного миру, і на західній фронті кують якусь порозуміння, яке забезпечить східний тил німцям пасивністю Росії у війні чи сепаратним миром з нею. Однак сепаратний мир не покладає кінця війні: досить пригадати, що колишній виступ Італії не дав перемоги союзникам, як не дуже підняли центральні держави виступ Болгарії на їхні боці. Фактично, з початком війни воював увесь світ, і нові спільники на тім чи іншим боці долі війни не рідшали. Навіть Сполучені Штати своєю участю не дали помітної переваги, полегшення союзникам, і тепер найбільше мови може бути не про переможців, а про переможених, про кволик, хто не витримав тягара війни. На слабшого впаде покута матеріальна за втрати війни; сильні поділяться добром слабших, хоч би й своїх спільників. Хто перший розгубить свою зброю, на того всею вагою впаде рішення сильних, бо вони взагалі зможуть і схочуть ділитися тільки недобитками. Сепаратний мир Росії з Німеччиною кинє Росію в число кволик, безсилля і пасивних — тільки. А війна од цього не може скінчитися, і остаточний кінець війни од цього не зміниться, бо очевидно для сильних її учасників він буде ніякий: повної перемоги ніхто не одержить і диктувати умов миру ніхто не буде. Але Росія, фактично признавши своє безсилля, дає себе на повну волю апетитів сильних держав, і тому її доля має бути вельми сумна.

Ведуть до цього люди, яких український народ не визнає за правдивих представників усеї Росії. Чи можна-ж тепер байдуно дивитися, що з Росією загрожую величезна небезпека й Україні? Адже большевики просто ведуть до того, що майбутній справжній мир склалось коштом Росії, всіх її країв, в тім числі й України. Тому треба клікати нашу волю до як найбільшої активності і то-військової й політичної однаково. Військова влада повинна бачити про удержання єдиного, вже українського, фронту, про лад і дисципліну серед війська, а політична влада — і це зараз важніше — нехай дбає не тільки про організацію правомочного уряду для усеї Росії, а також і про особну оборону наших інте-

ресів на міжнародному полі. Треба показати, що сепаратний мир провадиться без нашої ініціативи й участі, що Українська Республіка не несе відповідальності за божівільну політику петроградських авантюристів, які запродують без її згоди всю Росію з усіма її народами, країнами й багатствами. Всякого рода заходи, заяви, декларації, посланництва і т. п. повинні виявляти прилюдно нашу позицію в справі сепаратного миру, бо пасивність приведе нас до поділу Росії, а певне й самої України, на ті часті, які будуть призначені для експлуатації тим сильним учасникам війни, що до останнього моменту лишались сильними.

Релігійні справи.

Мала Рада зовсім м'яло поставилась до упорядкування релігійних відносин на Україні, до заснування окремого адміністративного органу в справі церковно-релігійних. Обережність соціалістичних партій відомо зрозуміла. В принципі приймаючи, що церква і держава не можуть складати одного цілого організму, що справа віри є справа совісті людини, де не повинно виявляти державі ніякої ініціативи, українські фракції Малої Ради одсунали те питання, яке в дуже несміливий і невразливий формі пропонував їм до уваги Генеральний Секретаріат. Але ця рафінована делікатність українських фракцій не усуває з черги дня зовсім життєвих, практичних і культурних питань, які викликають в зв'язку з оголошенням Української Республіки.

Члени Малої Ради стоючи на вищих і недосяжних точках соціалістичних ідеалів і партійного дурizmu, не порушили на жаль чисто життєвих справ української церкви, які обходять і їх як людей культурних. Що буде далі — побачимо, а зараз Україна вкрита величезним числом церков та монастирів, а церкви й монастирі — це не ідея, а камінь, дерево, залізо, золото, срібло, сіножаті, пасовища, ліси і т. д. Культурні та учені люди ще розновідають таку байку, що архітектура церков, золотий і срібний посуд, оярани книжок церковних являють собою великий культурний інтерес, навіть цінність, що церковне писмо, помімо чисто релігійного значіння, носить в собі цінні сліди української малярської культури та стоїть в якомусь зв'язку з європейським мистецтвом. Отже, ставши на грубо матеріалістичному погляді, треба б подумати: а кому ж достанеться все те добро, — кому воно належить? Землі забере держава, а золоті хрести, срібні посуд очевидно може брати всякий, хто переводить в життя декрети п. Леніна? А Лаврську друкарню

хто ревізує — „проходящая воинская часть“ чи хтось инчий? І на Лаврську Обліотку теж можемо наліпати ярлик приватного підприємства, який собі соціалізує на цигарки та сама „проходящая часть“... Не маючи ніякого спочуття до чисто церковно-релігійних поглядів, я одначе бачу, що соціалістичний кондачок тут вилудити не годиться.

А народна маса, яка ще в Бога вірує, хреститься, моляться, шанує віру і не тільки віру, але й церкву і має там якісь свої авторитети, — вона тепер ніби-то має піти в саравах релігійних самонас. Ні, її настирь добрий знайде: московський синод був над нею господарем, — він через нашу м'якість і лишиться тим же господарем. Синодська газета про український рух лише дуже виривно, а батюшки читають і овесь насомних навчають. І от буде собі в Українській Республіці приватна релігійна спілка, яка буде підлягати московському патріархові і буде скриплати на Україні гнізд русифікації через проповідь, твори суздальських богомазів, листки й нослави. Принципіально одділення церкви од держави ми віддаємо компетенції Української Установчої Ради, а фактично, не завівши ніякого ладу, не підготувавши нічого в теперішніх культурних і матеріальних церковних відносинах, просто викидаємо в ноля своєї уваги все те, з чого могла б і українська культура і поступова політична думка витягнути, як із певного матеріала, безсумнівної цінности. Поділяючи високодостоїнні каноничні переконання українських партій, не могу одначе не пожалувати за ними матеріальними й культурними цінностями, які ми маємо втратити через свою неуважність.

А. Яринович.

Українські реліквії.

Цими днями у нашій і в інших українських та російських газетах промайнула звістка про те, що рада петербурзьких „народних комісарів“ згодилась задовольнити прохання українського революційного штабу в Петербурзі вивести з Ермітажу, Преображенського гвардійського собору та московських музеїв на Україну наці національні святощі, що переховувались там за часів неволі України. Українське громадянство пошанує великою дякою ініціаторів цієї щасливої думки, бо голі вже старим запорожським прапорам і иншим українським реліквіям власнявці, заперочувались і гноїлися по закамарках петербурзьких та московських музеїв. Для них настав вже час бути тут серед нас у відповідному місці і у відповідній пошані. А тому з доставкою цих святощів на Україну треба поспішитися: цього вимагає не тільки сито-патріотичний бік справи, а й відкритою політичний момент. Про те, яку політичну роль відіграють ці святощі, коли вони прибудуть сюди на Україну — говорить нічого. Але, крім усього, не треба забувати, що наші зараз дуже міняються і коли зараз є добра згода віддати нам ці реліквії, то не треба отягатися з цєю справою, бо завтра в тому ж Петербурзі може повіяти другий вітер, надме інші думки, а може стануть на полі влади інші люди і тоді ця справа повернеться в інший бік. Мало того, німецькі загрожують Петербургові вже давно і хто знає, як то він подивиться на ці наші святощі, навіть в тому разі, коли Петербург не буде одрізаний ним від України. Отже, це раз на раз, що з доставкою реліквії треба і треба поспішитися.

Ми чудим, що в раді військових депутатів це питання вже обговорюється і йдуть балачки про організацію спеціальної експедиції для поворожу до Москви і Петрограду за реліквіями. Цій експедиції треба швидше обміркувати все гаразд і вирішитися у дорогу негайно. Техничний бік цієї справи не такий вже склад-

ний, щоб гаятися над ним. Треба тільки, щоб в склад експедиції увійшли факвої знавці не тільки наших реліквіїв, а й люди добре знайомі з тими столичними музеями, в яких переховуються наші історичні скарби. Тут слід згадати, що там поруч з святощами чимало переховується надзвичайно коштовного скарбу, забраного не тільки силою підчас царювання Катерини II, а й вивезеного пізніше підчас усяких археологічних розкопок і дослідів на Україні. Пригадаймо, скільки усього коштує добра вивезено до тих Ермітажів та інших музеїв з Ольвії, з Смілянщини, Брацлавщини. А чого варті один тільки Терещенківський скарб, знайдений кілька років тому і вивезений майже увесь до Петербургу. Знавці музейних справ повинні оглянути пильно усі столичні музеї, скласти повний реєстр наших скарбів і коли їх не вдасться вивести тепер з національними святощами, то треба бачити, щоб принаймні трохи згодом були вивезені назад на Україну до наших музеїв, де б їх не могла спіткати така лиха година, яка вже спіткала багато інших скарбів і раритетів історії і мистецтва підчас останніх петербурзьких заколотів.

А. Вечерницький.

В Малій Раді.

Надзвичайне засідання Малої Ради 16 листопада почалося коло 9 годин вечора в малій залі Педагогічного музею. Було досить багато членів Малої Ради, а також генеральних секретарів.

З президіума були М. Грушевський та А. Ніковський. Затягнулось засідання до пізньої ночі через балачки з приводу резолюції, внесенної сіоністом Сиркіним на попередньому засіданні.

Повішування від мусульман.

Перше слово за позачергової заяви даю було Якубовичу, членові всеросійського мусульманського національного „шурі“, який приїхав з Кавазі, привітавши Центральну Раду з проголошенням Української Республіки. Промовець повідомив, що його прислали також за тим, щоб порадилися з українцями про націоналізацію війська, та розмовив про стан справи утворення мусульманського війська. Виділення воєнк-мусульман в окремі військові одиниці на фронтах провадиться досить жваво. Тільки на Південно-Західному фронті ця справа іде пияво і представник „шуро“ просив Центральну Раду поставитися прихильно до утворення мусульманського війська, котре і надади захищатися на фронті.

Все що сталося в Києві і що я тут бачив, дуже тішить мене. Про все це я передам там далеко на Волві, тим, котрі послали мене сюди. Зичу Українській Республіці добробуту, — закінчив промовець під оплески присутніх х.

Голова зборів М. Грушевський дякував промовця за привітання і промови переказати мусульманському шуро привітання від Центральної Ради.

Церковні справи.

Генеральний писар О. Лотоцький (у. с.-д.) зробив від Генерального Секретаріату внесення в справі утворення окремого органу для порядкування церковними справами. Обміркуювавши цю справу, Генеральний Секретаріат прийшов до думки про потребу утворення особливої комісії, яка б порядкувала релігійними справами Української Республіки.

На запитання одного з членів Малої Ради докладчик пояснив, що думку про потребу такого окремого органу церковного управління на Україні, подав Генеральному Секретаріатові особлива нарада з митря та духовенства. Народа бачить небезпечну для церковного життя України з боку російського церковного собору, котрий збирається проголосити в Ро-

сії патріаршество, — цей церковний монархізм, який загрожуватиме ще більшим централізмом в церковному житті, ніж це було досі.

Рафес зауважив, що згідно з демократичними принципами, церква повинна бути відокремлена від держави, через що було б суп речністю утворювати при Генеральному Секретаріатові орган церковного управління.

Генеральні секретарі В. Винниченко та І. Стеценко доводили цю потребу утворення якогось органу, що відав би церковні справи, бо цих справ знехтувати все одно не можна, так що і тепер при секретаріатові внутрішніх справ є відділ справ вірнісповідних.

Інший погляд висловив Є. Геронимович (у. с.-д.). Нехай духовенство перше організується і виявить своє обличчя. Не таємниця, що духовенство на Україні здавна і до сей пори було густо і навіть чорно-реакційне. Воно хоче тепер утворити свій орган при Генеральному Секретаріатові для того, щоб мати міцніший ґрунт, коли виникне справа відділення церкви від держави.

Левницький (у. с.-д.) При Генеральному Секретаріатові можна утворити окремі органи тільки для того, щоб віддати чисто адміністративно-церковніми справами, як реєстрація народжень, одружень і таке инше. А як захоче організуватися духовенство: чи воно буде мати синод, чи обере патріарха, — це його власна справа.

Заві виступали з промовами М. Стасюк, Вахабанов та Золотарьов, і після їхніх промов прийнято було таку постанову:

— Передати справу на розгляд Генеральному Секретаріатові з тим, що коли він вважатиме потрібним, то може внести певний законопроект в релігійній справі.

Удержання Центральної Ради.

Судило висів від імені фракції українських соціал-демократів законопроект про удержання Центральної Ради не на кошти Національного фонду, як було досі, а на кошти Української Республіки. Кожен член Центральної Ради повинен одержувати підчас сесії по 15 рублів денно, а кожен член Малої Ради має доставати таке саме удержання за весь час, доки він буде за члена. Всі канцелярії та комісії Центральної Ради так само мають удержуватися державними коштами Республіки.

Представники єврейських фракцій Хурін та Рафес заперечували проти того, щоби відразу приймати такий закон, а радим вперед подати законопроект на розгляд Генеральному Секретаріатові або хоч в комісію.

Докидчик висловлює своє здивування з приводу такої поради, зауважуючи, що Генеральний Секретаріат є виконавчий орган і повинен робити те, що йому вказує Центральна Рада.

Після деяких дебатів Мала Рада постановила передати законопроект про удержання Центральної Ради в комісію законодавчих внесень, ухваливши головні засади законопроекту.

Ще про Палестину.

Бундовець Рафес, котрий не був на попередньому засіданні, заявив протест, що такої важної справи, як відношення Малої Ради до акту англійського правительства про автономію Палестини, не було внесено в повістку засідання. Не знаючи про цю справу, бундовці не прийшли на засідання і через те пройшло таке голосування сіоністської резолюції, що „за“ поділо голося 6 душ, „проти“ 3 і утрималось 16. Далі Рафес, бажаючи мабути надолужити прогапане м'яудям разом, сказав довголезу промову по суті сіоністської резолюції, накинувшись принагідно і на українських соціал-демократів, за те, що вони не голосували проти резолюції Сиркіна.

Після Рафеса виступало в цій справі ще чимало промовців, аере-

важно європ. Одні з промовців доводили, що треба резолюцію перегоріти, бо після наслідків попереднього голосування II не можна вважати прийнятою, другі, — що резолюцію уже прийнято і що наслідки голосування треба вважати показником прийнятого відношення Центральної Ради до сіоністів.

В Генеральному Секретаріаті.

Від генерального секретаря судових справ.

Утворена волею українського народу в згоді з національними бажаннями територія України Українська Центральна Рада з початку свого існування поставила своїм завданням організацію правового устрою на цій території на основі і виявленні через Раду народних бажань. Генеральний Секретаріат, як виконавчий орган Центральної Ради, який належить вся повнота державної влади в Українській Народній Республіці, робить усе можливе для мирного безболісного переходу України до нових, згідних з тими бажаннями, форм державного життя, які забезпечать добробут і розцвіт духовних сил II народом в прийнятні часи.

Давали також пояснення члени президіума М. Грушевський та А. Ніковський, при чому Рафесові було зауважено, що його протест з формального боку не має ґрунту, бо на минулому засіданні ні одна фракція не подала заяви про те, що справу з резолюцією про Пашкевича треба відкласти.

Нарешті прийнято було 15 голосами проти 9 тако резолюція:

— Заслухавши промови і пояснення голови, Мала Рада вважає питання вечірняним і переходить до чергових справ.

Закон про Українсь у Установчу Раду.

О. Скорик, в справі виборів до Української Установчої Ради, запропонував у Малій Раді дозволу для комісії, яка цю справу порядкує, пересувати строки складання виборчих списків, в залежності від різних місцевих умов.

Балабанов висловився проти цього, кажучи, що таке право може мати тільки Центральна Рада.

Вирішено було передати питання на розгляд комісії законодавчих актів, з тим щоб вона подала справу Малій Раді в наступному засіданні.

Після перерви прийнято було в остаточній редакції закон про вибори до Української Установчої Ради. Кожо питання про участь в виборах велик виняток пали супречли.

Скловський (рос. с.-р.) домагався щоб право участі в виборах мали всі воєни, як на фронті, так і в тилу, бо в, мовляв, воєни, котрі уже 3 роки пробувають на Україні.

Довженко (у. с.-д.), заперечуючи Скловському, пояснив на те, що люди, не звязані з місцевими інтересами будуть байдуже ставитися до виборів.

Григорій (у. с.-р.) ридив всю випадкову на Україні людність, як виселенці, позбавити права участі в виборах, бо коли будуть обирати депутатів до Установчої Української Ради чужі Україні люди, то не буде уже національного самовизначення.

Прийнято було цей розділ в редакції комісії з тою лиш поправкою, що право участі в виборах мають ті воєни, які пробували на Україні підчас їх призыву до війська.

Увага до плану діяльності Відділу дошкільної та позашкільної освіти.

З великим задоволенням перечитав ми коротку "декларацию" нашого молодого Відділу Дошкільної та Позашкільної освіти при Секретарстві Освіти, надруковану в № 165 "Нової Ради".

Але важно не тільки накреслити план діяльності Відділу що до змісту цієї діяльності, але і не менш важно встановити цей план в тісній зв'язці з усім словом, зазначивши в плані, які роботи мають бути виконані раніше, які пізніше; треба також виробити цілі і систему і методи праці.

Отже наша перша загальна увага що до плану діяльності Відділу Дошкільної та Позашкільної Освіти полягає в тім, що бажано було-б мати не тільки загальний нарис того, що Відділ Позашкільної Освіти взагалі має на думі і повинен робити як такий, а також і те, який у нього план діяльності в тісному зв'язку з усім словом на найближче будуче. Гадаємо, зрештою, що такий план майбутньої можливої роботи у керівничих Відділу безумовно намічений і його варто було-б тільки оголосити в цілях чісто практичних: бо з діяльності Відділу Позашкільної Освіти безумовно будуть рахуватися наші українські земства. Скажемо навіть більше, — в залежності од тих чи інших здобутків Відділу, в залежності од того чи іншого напрямку його роботи буде провадитися робота і по Земствах. Дасть Відділ випуск інструкторів Позашкільної Освіти—Земства вникнуть запрошувати їх на роботу. Відстане кінематографія—Земства безумовно їх розкундять і т. ин.

Отже в нашій державі, як і в кожній державі, яка хоче бути на шляху прогресивних принципів, але в якихось обставинах ця робота не може йти в належній швидкості. Отже в нашій державі, як і в кожній державі, яка хоче бути на шляху прогресивних принципів, але в якихось обставинах ця робота не може йти в належній швидкості. Отже в нашій державі, як і в кожній державі, яка хоче бути на шляху прогресивних принципів, але в якихось обставинах ця робота не може йти в належній швидкості.

Влада судова, як урядова, ніколи не може бути сильною тільки за підтриманням народу, а в теперішній часок народу в боротьбі проти анархії можлива тільки тоді, коли судова влада в народній свідомості буде своєю, близькою, довіреною, коли II діяльність не буде прийматися народом, як реакція, прикриття принципом суворого додержання літери закону, коли здійснення анархічних мрій не буде розцінюватися народом і виходити з набоїх рая.—До підготування реконструкції правових норм і судових установ генеральне секретарство має приступити негайно за сеструдицтвом усіх прогресивних юридичних сил краю, але в якихось обставинах ця робота не може йти в належній швидкості.

Отже в нашій державі, як і в кожній державі, яка хоче бути на шляху прогресивних принципів, але в якихось обставинах ця робота не може йти в належній швидкості. Отже в нашій державі, як і в кожній державі, яка хоче бути на шляху прогресивних принципів, але в якихось обставинах ця робота не може йти в належній швидкості.

Постанови в справі виборів до Установчої Ради.

Генеральний Секретаріат на позачасовому засіданні виніс наступні постанови в справі виборів до Української Установчої Ради:

- 1) Дозволити установам місцевого самоуправління—волостям, повітовим та губернським народним (земським) управам, а також міським та сільським управам,—до того часу, коли вони одержать державні кошти на видати по переведенню виборів до Української Установчої Ради, певничково витрачати на цю справу гроші з всіх тих капіталів які вони мають в своєму розпорядженні, тобто страхових, громадських, векоствних та сільських позичкових кас і банків, переходящих сум та інших капіталів. Про таку тимчасову позичку відповідні народні (земські та міські)

самоуправаління повинні зробити свою постанову. Державні та громадські установи Української Народньої Республіки, а також приватні організації та окремі особи, які мають пишучі машини, повинні під час складання і поладження виборчих списків до Української Установчої Ради негайно і безсуперечно виконувати роботу по складанню і поладженню виборчих списків та всяку иншу переписку, що буде доручена їм установами, які по закону керують і провадять по закону виборами до Української Установчої Ради.

Приватним організаціям та окремим особам за зроблену роботу призначається плата в розмірі, виваченому відповідною установою згідно з місцевими умовами. Коли ж ці установи, організації та приватні особи відмовляться від цього, то адміністративна власть повинна, по заяві відповідної установи, негайно ревізувати потребу пишучу машину і передати її в розпорядження тої установи, якій ця машина потрібна. Інституція, яка одержала машину, коли миме в ній потреба, повинна вернути її власникові цілою і непоцегованою.

3) Всі періодичні органи преси, які підчас переведення виборів до Української Установчої Ради будуть видаватися на землі Української Республіки, повинні друкувати на видних місцях оголошення тих установ, які переводять вибори, в тих числах, які будуть назначені відповідною установою.

4) Членам всеукраїнської, окружних, повітових, міських та участкових комісій по справах виборів до Української Установчої Ради, а також інструкторам та другим агентам згаданих комісій, які матимуть відповідні несподівані, надається право проїзду по залізницях за всіма видами поїздами, право одержувати поза чергою квитки на проїзд та користуватися помешканнями і службовими вагонів та вагонів. В тих випадках, коли згадані особи не вправляються взяти білети на проїзд, вони виплачують в залізничному тарифі від станції виїзду до станції приїзду. Проїзд військовими поїздами може бути по згоді з адміністрацією поїзда.

5) Маючи на увазі дуже короткий час, за який мають бути переведені вибори, всі поштово-телеграфні установи Народньої Української Республіки повинні: а) негайно по одержанню (поза чергою) передавати по адресі телеграмм установ, котрі керують і переводять вибори; б) шильовувати, щоб поштове листування цих установ надсилалось по адресах негайно і в сохранності.

6) Військові власті тих частин, які перебувають на землі Української Народньої Республіки, також, по можливості, повинні негайно, чим

тільки буде можна, допомагати установам, що керують і переводять вибори, а саме: а) відпускати в розпорядження цих установ писарів та інших військових, котрі можуть вести писарську роботу; б) давати наряди салдатів для виконання доручень цих установ і в) при потребі і згоди давати військові підводи та автомобілі для розвозу виборчих матеріалів і т. ин.

7) Виконання обовязків окружної комісії по Острогозькій виборчій округі доручається тимчасово Острогозькій повітовій виборчій комісії.

Стосунки з козаками.

На позачасовому засіданні Генерального Секретаріату доручено військовому генеральному секретареві взяти всіх заходів, щоб Кубанська козака дивізія залишилась на Україні.

Крім того, постановлено послати представника Ген. Секретаріату до Донського козацкого правительства для переговорів в справі сучасного політичного моменту. За делегата до дончаків призначено офіцера Богданівського полку члена Малої Ради Галагана.

Кубанські козаки, що перебувають на Україні, прислали до Секретаріату прохання, щоб до них прислали було людей, які б ознайомили їх докладно з українським національним рухом.

Грабування хліба на Україні.

Начальник Південних залізниць прислав до Генерального Секретаріату таку телеграму:

"Повідомляю, що наваля на Південні залізничні "ходоки" з північних губерній й закупівлю хліба все збільшується і може до речти зіпсувати виконання планових перевозок хліба на фронт та забезпечення людности паливом і хлібом. "Ходоки" скуповують хліб дорожче від твердих цін і сикоміць вивозять в товарних та пасажирських вагонах без жодних документів, при чому "ходоки" погрозами виводять залізничників і відішлюють порожні вагони. Залізничники, не маючи зброї, щоб оборонятися, зобираються покидати службу. Надохлять телеграми про погрози, насильства, крадіжку дров, вугля, загорох шроту снігу та захоплення службових помешкань "ходоками" та салдатами, котрі допомагають "ходокам". Тепер повідомляють з різних станцій, що скуповують хліб ніби-то для голодних, "ходоки" ведуть цим хлібом величезну спекуляцію. Притому "ходоки" деякі вертаються по кілька разів на деякі станції, вмолюються на товарні двори і підводами розврядають хліб з вагонів та складів, розбавляючи комори та ворота. Борються з цим лихом можна тільки спільними

ділу Позашкільної Освіти. Ся сторона—співробітництво Відділу з Земствами і матеріальні засоби Відділу. В своїй декларация Відділ цілком слушно зазначає, що свою роботу він буде вести "шляхом тісної координації своїх сил з силами місцевими, у яких сподівається зустріти для себе велику моральну і матеріальну поміч", і що тепер, "не маючи поки що власних коштів, щоб поставити свою роботу широко, Відділ попередити всього має важити на ті кошти, які для цієї справи визначать органи земських і міських самоуправ, кооперативів, банків і спеціальні заклади, що не пуркуються справ культурно-просвітних". В звязку з цим Відділ зазначає, що його завдання є вияснити всі громадські джерела, що стануть йому за матеріальні підвалини, для чого він перереде в цій справі серед земств і міст опит, запитувши разом з тим про план їхньої діяльності.

Отже з приводу цієї "тактики" Відділу ми і хотіли сказати скільки слів. Перш за все—що таке зараз уявляють з себе Земства на Україні? —це органи, які або на передодні радикальної пертурбації в звязку з виборами на основі демократичних принципів, або тільки що перебули цю пертурбацію і тепер в стадії формування. В якому стані в українських Земствах позашкільна освіта? В "жалком" або абсолютному ні в яким, особливо на Правобережній Україні. Значить, який вплив і які наслідки при таких обставинах може мати бумажка Відділу з запитами, що Земство робить в справі позашкільної освіти, що має робити і які кошти на це призначає. В кращому разі—від більшості Земств—надійде коротка бумажка законоданої ріжкими справами земської управи, що позашкільної освіти поки що нема, не робиться поки що нічого, а що буде робиться—теж поки що невідомо. Отже, знаючи це, ми дозволяємо

собі запропонувати Відділові таку тактику, яка на наш погляд, дала-б дуже гарні наслідки і з боку доброго забезпечення Відділу коштами. Відділ повинен покласти собі таке найближче завдання; виробити для губернійних, повітових і волостних (як останнє буде бажаним) земств зразковий план діяльності їх на полі позашкільної освіти на 1918 рік, з зразковим обрахунком потрібних витрат; такому плану надати форму доклада, який не робиться для земських зібрань, себ-то з мотивівкою, і розіслати такі зразкові доклади відповідно—у губернійні, повітові і волостні земства, з пропозицією внести в найближче земське зібрання.

Посилаючи доклад, треба, звичайно, пояснити, що він лиш зразковий доклад і має на увазі середнє типове повітве (чи губернійне) земство з середнім бюджетом і що обрахунок може бути відповідно до засобів земства зменшений або збільшений, бо, справді, не можна рівняти, скажемо, Бахмутського повіту з Ушицьким на Поділлі.

Ми невини, що такий "готовий доклад" буде всюди прийнятий з великою вдячністю і буде справді вже тою реальною основою, поля якої усім земствам легко було-б почати міркування про позашкільну освіту і готовий—відповідно змінений—доклад внести в найближше земське зібрання.

Розсилка по земствах таких "готових докладів" має ще один надзвичайно гарний бік. Річ ось в чім: краще ніж приступити до складання таких зразкових докладів, або і однократно з цим Відділ Позашкільної Освіти повинен зробити по можливості черпуючий обрахунок можливих витрат потрібних для провадження діяльності Відділу в 1917 році і всю цю суму цілком перекласти на губернійні і повітові земства України, зазначивши в цих готових

докладах якусь певну цифру,—мінімум відповідно до майбутніх загальних витрат Відділу в 1918 році, яку кожне земство повинно буде уділити Відділу. А щоб така "розкладка" не мала вигляду якогось налогу, щоб, з другого боку, земські зібрання, асигнуючи по такому докладові ту чи иншу суму, не вважали, що вони роблять Відділу якусь благодійність, Відділ пункти в докладі про асигнування йому грошей повинен добре уметивувати і взагалі всю "розкладку" поставити на цілком діловий і не тільки діловий, а й комерційний ґрунт, так, щоб кожному земству окрема було навіть вигідно асигнувати Відділові ту чи иншу і навіть не маленьку суму.

Коли б ми захотіли на підставі наших міркувань уявити собі в цифрах можливий бюджет Відділу Позашкільної Освіти, то він, на наш погляд, повинен-би виглядати приблизно так: всіх українських губерній—9, повітів в цих губерніях в круглій цифрі 90. Будемо рахувати, що Губернські Земства Відділ Позашкільної Освіти "оподаткує" однакою з повітовими**), тоді маємо в круглій цифрі 100 оподаткованих одиниць**). Коли Відділ попросить у кожного Земства дуже скромно—по 3000 руб. без звороту на організацію праці Відділу, то це зразу дасть Відділу 300 тисяч рублів. Далі, так саме кожне Земство, що прийме доклад про Позашкільну Освіту, буде цілком посподіваним, коли ухвалить видати Відділу "завдаток" в 10,000 рублів на кінематографію, книжки та инше. Отже "операційних" Відділ зразу може мати один мільон рублів. Коли б—скажемо—моі обрахунки комусь здалась занадто оптимістичними,—зменшімо їх рівно на половину—150 тисяч організаційних і 500 тисяч

операційних—отже і при такій ситуації перед Відділом одкривається можливість надзвичайно широкої роботи. А це ще раз доказує необхідність розсилки такого готового доклада.

Тільки... при цій одна умова: Листопад—Грудень—це місяці, коли відбуваються річні земські зібрання, що ухвалюють роботу і видати на цілий рік. Отже такий доклад Відділу Позашкільної Освіти має бути виготовлений як найскоріше і негайно розісланий по всіх земствах.

Третя наша увага що до опублікованого плану діяльності Відділу Позашкільної Освіти буде торкатися відношення Відділу до існуючих уже "Просвітів". Ми, звичайно, знамо, що Відділ добре пам'ятає про ці організації, але річ в тім, що з опублікованого плану майбутньої діяльності Відділу якоесь не зовсім ясно видно, що саме маєтсь на увазі робити, щоб постійно підживляти і удосконалювати життя і діяльність цих надзвичайно симпатичних "самочинних" організацій. Правда, Відділ в цій напрямку вже зробив дуже велике діло—скликав всеукраїнський з'їзд "Просвітів", і цей з'їзд утворив центральні органи, який і має головним чином піклуватися про "Просвітів", але взаємодійності цього Центрального Органу "Просвітів" і Відділу Позашкільної Освіти в плані не освітлені і через це неясно—хто-ж саме найбільше буде піклуватися цими організаціями і в чім це піклування можливе з означених двох органів буде виявлятися.

Отже, нам здавалось-би, Відділ Позашкільної Освіти в нерозумінню з Бюро Всеукраїнської Спільної "Просвітів" повинен-би негайно виробити і широко розіслати по земствах інструкцію про те—що і як він робить, що істотно вже "Просвітів" дуже роздівлялося і мові однінчалось. Це допоможе в цій ділі—перша річ. За-

* Хоч вони повинні дати більше.
** Волостних Земств ми теж не рахуємо.

спрами. Прощу помочи у всіх, хто тільки може її дати.

Новий товариш генерального секретаря.

За другого товариша генерального секретаря внутрішніх справ призначено Л. Абрамовича.

На Поділлі.

Товариш генерального секретаря внутрішніх справ Л. Абрамович поспівав Подільському губернському комісарові таку телеграму:

„Згідно з постановою комісії по охороні ладу на Україні до Вишніці виїжджає комісія з представників секретарства внутрішніх справ, національних, земельних, продовольчих та військових справ. Доручаю вам скласти в Вишніці представників від всіх повітових народних продовольчих та земельних управ на нараду, де мають обговорюватися питання: земельне, продовольче та охорони ладу“.

Надгороди.

Генеральний військовий секретар С. Петлюра видав такий приказ:

„В зв'язку з проголошенням Української Народної Республіки доручаю начальникам Київської, Одеської та південної частини Московської військових округ негайно подати мені списки осіб, які щирою і невтомною працею допомогли нашому рідному краю повернути права і волю, та сприяли переведенню в життя Української Народної Республіки, і тим заслужили собі надгороди“.

У Києві.

Звістки з Петербургу. В Києві вчора одержано з Петербургу телеграму, в якій сповіщається, що в „світлі спасення революції“ та в „відповідальних колах демократії“ прийнято таку резолюцію про біжучий момент:

- 1) Вся власть повинна належати Установчим Зборам;
 - 2) військ віддає себе в розпорядження Установчих Зборів і тої власті, яку буд-ь ними утворено;
 - 3) до Установчих Зборів військо не признає влади утвореної більшевизмськими повстанцями; загально ж перешкоджає справам війська організується загальновійськовими органами, уповноваженими на це з'їздом;
 - 4) загально перемир'я і початок переговорів про мир від імені Російської Республіки належить тільки Установчим Зборам.
- Крилеве тепер в Петербурзі, але сьогодні повинен приїхати в Дніпро для участі в загальновійськовому з'їзді, участі в переговорах з німцями, заключення перемир'я і початку війни з ставкою Духоніна.

Вісти з ставки. Позавчора у Києві одержано було такі відомости про становище ставки верховного головнокомандуючого:

Верховне командування, як і раніше, — в руках ген. Духоніна. Він повідомив листом усіх начальників воєнних місій держав згоди, які є при ставці, про діяльність Криленка.

Лист переказує майже цілком відомий вже з газет нараз Криленка про посилку парламентарів, а також його заяву про те, що коли німці згодяться на переговори, то він сплнить ці переговори для того, щоб запропонувати союзним державам придатні до цих переговорів.

Представники держав згоди при ставці повідомили про лист ген. Духоніна свої уряди.

Однотимчасно начальники місій послали своїм урядам докладні шифровані телеграми про хід переговорів Криленка і про загальне становище Росії.

Передають, що ген. Духонін мав великої ваги нараду з начальниками військових місій при ставці. На цьому представник Румунії вказав верховному головнокомандуючому на бажаність невідкладного утворення при ставці наради з представників усіх керуючих соціалістичних груп Росії, краєвих урядів, усіх військових організацій та найбільших громадсько-демократичних організацій. Народа ця повинна бути високоповажною та цілком виявляти думку й волю всієї країни.

Нарада ця повинна взятися за справу про утворення влади. Насамперед вона повинна увійти в найтісніший контакт з урядами союзних держав. Після цього нарада повинна взятися за розробку матеріалів, котрі лягли б в основу вироблених зараз же за цих умов можливого загального миру.

Ген. Духонін увзявся зараз за скликання такої наради. У ставку вже з'їздяться міждер соціалістичних партій. Учора весь день ген. Духонін вів переговори з командуючими фронтами.

Верховний головнокомандуючий мав довгу розмову по прямому проводу з ген. Щербачовим.

Українська відправа в церкві. 21-го листопада в церкві серцюцького імені гетьмана Петра Дорошенка полку о 10 год. ранку має відбутись перша українська архієрейська служба. Подя мовляє на Лугинщині, Дехтарівській вул., Луцькі казарми.

Тривожні звістки з особливої армії. Вчора в день у Києві було одержано з особливої армії, яка стоїть на нашому фронті, такі тривожні звістки:

Революційний комітет цієї армії ухвалив постанову послати до німців трьох парламентарів для того, щоб погодитись в справі перемир'я. Парламентери почали вчора переговори з німцями на участковій ** кордусу.

ті чи інші здібности, але маємо на увазі також обов'язок Відділу негайно вивести з різних канцелярій, одірвати од бухгалтерських гроб-бухів тих людей, що вже виявили свій безумовний хист, але повинні своєю величезної ваги національну роботу провадити уривками од гроб-бухів, бо наша культурно-національна дійсність не дозволяє їм такої роскоші — махнути до біса гроб-бухами; бо построчна платня, що одбирає тепер наборщик, є недосяжний ідеал для їхнього авторського гонорару... Ми пишемо сі рядки і, згадуючи цілу низку образів наших письменників, учених, поетів, буквально замучених нашою українською минулистю, з обуренням клячемо: геть з пережитками ганебної епохи!

Що до питання про практичне переведення в життя цієї справи, то його ми тут торкатись не будемо, бо се вимагає цілого окремого доповіді. Справу можна поставити ширше і вужче, але ясно, що і при вській постановці потрібні кошти. Отже ми тут знов вертаємось до нашої пропозиції про „готовий доклад“ і кажемо, що, обгрунтувавши в докладі сю справу, мож-а вимагати у кожного Повітового Земства асигнування хоч 1000 карбованців на це діло, при чім дуже віримо, що навіть самі мєсвідомі власні з селян зрозуміють і душево відчують вагу цієї справи.

На сім ми поки що закінчимо свої уваги — побажання до плану діяльності Відділу Дослідної та Познавальної Освіти. Не можемо не побажати Відділу як найбільшого успіху, найширшої праці і найвищої уваги та міждер допомогти в його праці з боку усього українського громадянства.

Вит. Приходько.

Німці вимагали від представників цього корпусу негайного перемир'я. Корпусові дано строк для відповіді 48 годин. Коли на протязі цього строку всі частини вгаждого корпусу не згодяться на пропозицію німців, то останні погрожують почати ураганну стрільбу з гармат. Зараз одбувається з привою цього наради в корпусному комітеті.

Вияснилось, що німці в районі ** корпусу стаяють чималі сили. В армейських колах вважають можливим перехід німців до наступання в районі особливої армії і це вважається не за стратегічний, а політичний план німців, які хотять скорити ті частини, що не слухаються більше виїз.

Українське військо особливої армії не бере участі в переговорах про перемир'я і стоїть в стороні від революційного комітету. Між армейською радою і революційним комітетом з привою цього дуже загострились відносини. Українці особливої армії заявляють, що вони вважають, що право вести мирні переговори має тільки уряд, утворений з представників всіх краєвих правительств Росії.

Генеральне секретарство внутрішніх справ признає на 27 листопада (ноябра) 1917 року пленарні засідання Краєвої Народи по справах біженецьких при генеральнім секретарстві і просить надіслати одного представника.

Засідання відбудеться о 6 годині вечора (Київ, Інститутська, 40).

Порядок денний:

1. питання фінансування біженецьких організацій;
2. об'єднання і ліквідація існуючих біженецьких організацій;
3. евакуація біженців;
4. доклад з місць.

Представники просять з'явитись з докладними інформаціями, копіями об'рахунків і т. ин.

Від української фракції Ради Салдатських Депутатів, Всеукраїнської Ради Військових Депутатів і Гарнізонної Української Ради оголошують, що в неділю 19-го листопада в 11 год. дня в театрі Шаго по Олександрівській вул. відбудуться збори всіх членів цих організацій на які просять, щоб всі українські військові часті прислали по 3 представники від кожної військової сотні чи окремої команди, а також прибули в повному складі Ради всіх українських військових організацій.

На черзі питання про сучасний мент і владу на Україні.

Просьте всіх прибути обов'язково і не заміняються.

Передвиборчі віча. Український соціалістичний блок (список № 1) упорядковує низку передвиборчих віч, на яких виступатимуть кандидати цього блоку: В. Винниченко, М. Порш, М. Ткаченко, М. Ковалевський та інші.

В неділю 19 листопада, о 7 год. вечора має бути віче в Педагогічному музеї. В вівторок 21 листоп. в 12 1/2 год. дня має бути віче-концерт в Інтімному театрі. В четверг 23-го — віче-концерт в Луганському народному дімі (початок в 7 1/2 год. вечера). 24 листопада в 5 годин вечера віче в арсеналі.

З'їзд в ставці. З ставки одержано звістку, що там почався з'їзд представників фронтних армейських і громадських організацій. Серед них багато більшевизмів. Нараді надається виключне значіння. Гадають, що вона почнеється 19-го ноябля.

Англії в Єрусалимі. Київська єврейська газета „Телеграф“ сповіщає:

„Пізно вночі ми одержали звістку, що передові частини англійської армії після кривавого бою захопили турецькі позиції коло Єрусалиму. Турки покидають Єрусалим. Таким чином можна вважати, що столиця Палестини вже в руках англійців“.

Нові призначення. Генеральне секретарство внутрішніх справ повідомило губернському комісару про такі нові призначення:

На посаду помішника інспектора міліції Київщини призначено д. Крильського. На посади повітових комісарів: Черкаського — М. Мельниченка, Васильківського — С. Гвоздика, Липовецького — В. Грабовського.

Рада р. і с. депутатів. Сьогодні в суботу 18 листопада о 5 годині вечера в помешканні „Аполло“ (Меринівська, 8) загальні збори ради робітничих і салдатських депутатів.

Зборя. Просьте всіх учителів українців початкових шкіл м. Києва негайно прибути в неділю о 6 год. вечера в клуб „Родина“ для обговорення справ організацій учителів нижчих початкових шкіл м. Києва.

Губернській земській управі, В. Володимирська 33. Прохайте всіх членів прибути неодмінно.

„Українське Наукове Тов-во“. У неділю, 19 листопада, о 7 1/2 год. вечера (точно), в залі Педагогічного музею (В.Володимирська 57), відбудеться прилюдне наукове засідання Товариства.

Прочитано буде доклади:

- 1) О. С. Грушевського: з міського життя південних замків XVI віку.
- 2) М. Мочульського: „На порозі т. зв. української школи“. (Причиною до історії польсько-українських літературних взаємин). Потім одбудеться засідання Ради і загальні збори Т-ва.

Предмет зборів: 1) Поповнення складу Ради Т-ва і президії. 2) Обрання нових членів. 3) Віжучі справи.

Рада учителів-українців м. Києва прохає, обов'язково, всіх своїх членів прибути на загальні збори у неділю 19-го листопада (ноябра) в 6 г. вечера в клуб „Родина“ В.Володимирська 42. Порядком денним: вибори ревізійної комісії, театральної і інші питання.

В т-ві „Просвіта“. В суботу 18 листопада відбудеться засідання видавничої комісії т-ва „Просвіта“ ім. Шевченка о 8 г. в.

В неділю 19 листопада відбудеться засідання Ради т-ва „Просвіта“ ім. Шевченка о 11 го, ранку в пом. т-ва.

Т-во „Неділля на рідну школу“. Рада т-ва „Копійка на рідну школу“ повідомляє своїх членів, що 19 листопада о 9 г. в. в Педагогічній музеї, в залі організаційної комісії в 11 год. ранку, одбудеться позачергове засідання Ради при співучасті гостей.

На порядку дня: організація комісії для збору грошей в м. Києві. На вищих жіночих курсах. В неділю, 19 ноябля, в 11 год. ранку, на вищих жіночих курсах в 15 аудиторії відбудуться збори курсисток-українок вищих жіночих курсів. Дуже важні справи, тому прохайте усіх неодмінно прибути.

На телеграфі. Минулої ночі телеграф покусався і в Києві не одержано було з 2 год. ночі ні одної телеграми ні в Москві, ні в Петербургу. Телеграми одержуються тільки з південних міст. Попсувала телеграф буря.

Агітор Всеукраїнської Ради Військових Депутатів, висловлює щиро подяку товаришам Української Військової Громади Курського Гарнізону за надіслані їм п'ятдесят карбованців.

Погром в Рибниці. „Центро-Сахар“ одержав сьогодні таку телеграму з Рибниці: „в містечкові почався погром. Через те, що в містечкові є великі запаси цукру, вимагаємо озброєної варти“.

Бешкет більшевизмської „красної гвардії“. Вчора озброєні руйнівники „красноградівці“ стали вриватись до Київського шпиталю для безсильних і примушувати служачих, щоб вони засраїгували, а також розігнали доглядачів, що пильнували хворих божевільних та тих, що чистяться під слідством. Генеральне секретарство внутрішніх справ звернулось до штабу київської округи, щоб до Київського шпиталю посламо було охорону з 25 моряків або іншого війська.

Вісти з краю.

Голед у Золотоноші. З Золотоноші телеграфують генеральному секретарю про те, що місто зараз в дуже тяжкому харчовому становищі. Селяне не дають хліба. По місту бродять голодні люди.

З діяльності „Просвіт“. Липовецька „Просвіта“ на Київщині влаштувала муз.-співочий вечір. Агітатор Черняхівський одержав вечір промовою про завдання й значіння „Просвіти“. Потім читали про життя Шевченка, його твору, байки Глібова й ин. Особливо гарно декламували діти вірші. Співали виключно українські пісні, і вечір закінчили співом „Заповіту“. Під час концерту зібрало було членських внесків і пожертв на 189 карб.

Курси для дорослих. „Просвіта“ села Черняхів на Київщині в 1-го листопада відкрила курси для дорослих селян. Записалося на курси більш 95-и душ чоловіків та жінок.

Вільне козацтво. В Жданівській волості, Липовецького повіту, майже в кожному селі заснувалось вільне козацтво.

Національно-історичний музей. При Липовецькому т-ві „Просвіта“ заснувало національно-історичний музей.

Жертва військ „Ратування України“. Липовецьке т-во „Просвіта“ зібрало на користь війська „Ратування України“ 275 карб. які й пере-

слали у Військовий Комітет при Генеральному Секретаріаті.

Заснування „вільного козацтва“. В селі Лукашівці на Київщині заснувано „Вільне козацтво“, обрано рекомендаційний комітет, який має вести запис членів. Попки що записалося 21 чоловік: внесок призначено по 1 карбованцю.

Діяльність „Просвіта“ в Романці. Ще недавно в с. Кожанці на Київщині заснована була „Просвіта“ і зразу ж вона живо розпочала свою діяльність. Накупили в Організаційному Бюро книжок для читальні, відкрили курси для дорослих, а зараз вже готуються до вистави.

Горільчаний агітатор. В одному з сел Комарівської волости Борозенського повіту на Чернігівщині якийсь чоловік носився по селу з листом, підбиваючи селян підписуватись під ним. В листі складено пригвора про те, що селяне, мовляв, хочуть у своєму селі відкрити горільчаний завод, а далі йдуть нижчеописані такі-то й такі громадяне. Цей „горільчаний агітатор“ кавав селянам, що як буде в листі багато підписів, то тоді ніяке начальство не заборонить відкрити ім горільчаний завод і багатіти на всю округу. Во тепер за „четверть“ горілки беруть 150 карбованців, а за восьмуху—15 карбованців.

Агітація цього горільчачого мучника за ідею не мала успіху.

Большевики на селах. По селах Чернігівщини дуже ширяться большевизмська агітація. Пікаво яким фокусом большевики беруть свою „побуду“ на селах. Чоловіки, брати та знайомі (большевики) пишуть на села листи, в яких радять, а найбільше наважують, подавати свої списки на большевиків. Большевиківський список на Чернігівщині—№ 9, список „Селянської Спілки“—№ 10. Гасла большевиків так приваблюють та збивають селян з пантелику, що „Селянській Спілці“ загрожує велика небезпека. У Борозенському повіті є цілі села, які вже змовнілись подати списки—за большевиків—№ 9.

Результати виборів в Єлисаветі. 14-го листопада закінчено в Єлисаветі вибори до Всеросійських Установчих Зборів. Підрахувано в той же день записи по всіх городських участках (в 11 військових участків). Результати такі: „Єврейський національний блок“ (№ 10) зібрав—7,873; українські с.-д. (№ 8)—4,238; кадетн (№ 5)—3,924; большевики (№ 9)—2,380; блок с.-р. рос. та укр. губ. Совету селянських депутатів та „об'єднан. єврейск. соц. рабоч. партій“ (№ 4)—1,550; блок рос. с.-д. мєншовиків та Бунда—1,800. Інші списки зібрали незначне число голосів по декілька десятків.

Успіх списку укр. с.-д. являвся несподіваним для інших партій й викликає у них велике здивування.

Робітнича крамниця у м. Липівці. Цими днями у м. Липівці відчиняється робітнича крамниця. Рада Робітничих та Салдатських Депутатів звертається до всіх робітників з проханням не куратись цієї крамниці й помічати грошима. Най приймається в розмірі,—хто скільки може дати, не менше 5-и карб.

Просвітанська лекція. В селі Славогороді на Катеринославщині д. Т. Деніщенко читав лекцію про історію України. Слухачів було коло 220 чоловік. Слухали дуже уважно.

В Катеринославі. Зараз в Катеринославі йде реорганізація губернської української ради. До кінцевої реорганізації української ради вибрано виконавчий комітет з 15-и чоловік.

Що-дня виконавчий комітет має стоючий з Центральною Радою Українською по прямому проводу й одержує від неї директиви.

Засідання виконавчого комітету йдуть що-дня, а засідання губернської ради — що-неділі в пом. 1-ї комерційної школи.

„Селянська Спілка“. В селі Малишівці, Липовецького повіту, на Поділлі, заснована „Селянська Спілка“. На хлосі, селяне прилучилися до Спілки усім селом. Зараз же вибрали виконавчий комітет й почали приймати членські внески.

Зібрання громадян м. Ольгополя. Цими днями місцевий комітет Укр. Партії Соціалістів-Революціонерів влаштував зібрання громадян м. Ольгополя, під час якого голова партії, член Української Центральної Ради прочитав реферата про події у Києві, про роботу самої сесії Української Центральної Ради та про загальне українське політичне становище. Після реферату докладчик давав пояснення на поставлені йому запитання, після чого присутні просіявали дуже гарно „Ще не вмерла України“, гукали Укр. Центр. Раді та члену Центр. Раді докладчику „Слава“.

Анархія на Ки'вщині.

Вчора київський губернський комісар одержав по телефону та телеграфу такі звістки з губернії: Кілівська харчова управа телеграфує: "Фураж купляти і селяне не дають, закуплений пресований самочином забрають. Працювати далі неможливо. Прошу допомогти."

На сільських сходях у селах Сивирського повіту—Мохнатці, Лучині та Соболівці, селяне постановили депушкати викурявати спирт при умові продажу його по ціні не дорожче 1 карб. за 1/20 віара (півкварти).

В Томашівці свирського повіту на мліні Хощівського, заорєднованому Кілівської Харчовою Управою, заготовлено 4.170 пуд. швейцарського борошка 628 пуд. житнього і 140 пуд. проса. Селяне, підбурені невідомими агітаторами зрікаються відпустити ці продукти.

В с. Ставах, київск. повіту на горіздчаному заводі через виломані двері вкрадено 200 відер спирту. Крадіжка йде далі.

З огляду на відсутність у повіті військової охорони, губернський комісар звернувся за допомогою в штаб округи.

Селяне с. Леземної, уманськ. пов. захопили ек-номію, яку орендує Майданецька цукроварня, увесь реманент, хліб і буряки, не дозволяючи навіть вивозити буряки на цукроварню, заявляючи, що треба ці буряки спершу купити у них.

В Миколаївці, тарнопільського пов. у орендному власника Доманського 13 косяги розграбовано живий і мертвий інвентар. До прибуття військової сили влада безсила.

14 ноября в Ситніцях розграбована обстановка власницького дому. Розбито зброю; упродовженно 50 відер спирту, коло 2.000 літрів вина.

З Ставища, тараш. повіту управління мастиками телеграфує: "З одчасем це раз звертаємось до вас з пильним проханням урятувати державне майно. Кілька тисяч десятин першоплодів гая, вся озимина у найближчим часі цілком будуть знищені. Селяне забрають усі корма. Живий інвентар, кіські заводи і паша яка худоба без корму гине."

Виграшки з зброєю.

Комусь угодилося надто необачна думка, — гуртувати у Київ, так звані "бойові куріні", запросити в число "бойовиків" учнів середніх шкіл і озброїти їх револьверами і навіть рушницями.

Нераз на вулицях можна зустріти цих "бойовиків" у повному озброєнні, з таким виглядом, що мовлять: "спробуй підійти до мене..."

Ці ж озброєні юнаки, а частогусто просто хлопчачі, з'являються у театрах і інших прилюдних місцях в своєму озброєнні, лакаючи дослужих людей. Коли їх запитують, чого вони прийшли в такому вигляді, то "бойовики" відповідають, що їм доручена вартя театру і показувати навіть спеціальні на це повіді-ння організації, яка їх озброїла і послала.

У де-кого це викликає чимале здивування, а де-хто просто глузує як і в самої організації, що зовсім без потреби користується послугами підлітків і хлопчачів, так і з "бойовиків".

І справді, для чого це? Ми знаємо, що такі жартя (за серйозну справу не вважаючи ні в якому разі не можна), емілилися в кількох випадках дуже сумно.

В Київ, хвалити Бога, зараз є чимало воїнів, матросів, міліції та іншого люду, спеціально вишлякано до нашого міста для того, щоб піддержувати лад і спокій у нас, і не вже ще потрібні для цього й бойовики-гімназисти? Невже це така міцна бойова сила і не вже це діло гімназистів — якісь поліцейські функції? Просте дивуєшся, як могла комусь угадатися така нещаслива думка — користуватися послугами дітей в справі, яка на кожному кроці загрожуює пим дітям смертельною небезпечкою.

Пригадаймо, як усі обурювалися тим, що відчас повста на більшовиків тодішня влада дозволила собі користуватися послугами жуків-юнкерів, і селянки їх тоді загнуло ні за що, ні про що. Тепер ми повторюємо чужі помилки.

тайно покинути і розпустити "бойовики", щоб вони краще сіли за своє діло, за вляжку! О. К.

Українські Установчі Збори.

Від головної комісії.

Головна комісія в справах виборів до Українських Установчих Зборів оповіщає.

- 1. Роботу по організації виборів до українських Установчих Зборів комісія розпочала 14 листопада цього року.
2. Люди що комісію складають: голова М. Мороз, члени: П. Стефанович, М. Радченко, Г. Кириченко, О. Бугоський і О. Щербак.
3. Справами комісії керує Ів. Тарасенко.
4. Комісія міститься в помешканні Київської губернської народньої управи, Володимирська 33, другий поверх.
5. Голова комісії приймає по справах виборів щодня од 1 до 2 год. дня.
6. Пояснення щодо до виборів дає щодня діжурний член комісії од 12 до 2 год. дня.
7. Канцелярія комісії одчинена щодня од 9 1/2 год. ранку до 3 год. дня.
8. Справки можна одержувати од 12 до 3 год. дня.
9. Коротка телеграфна адреса комісії "Голубкибори". Телефон голови комісії № 12 03, 30-79, 58 88; потім через земський комутатор—№ 18.

Статут про вибори. Головна комісія по справах виборів до Всеукраїнських Установчих Зборів розпочала складання статуту про вибори в армії та флоті.

Згідно з наміченим статутом з осіб, котрі є на військовій службі у виборчі списки будуть внесені тільки ті, що до мобілізації жили в межах України.

З громадських виборців у списки будуть вписані всі ті, що користуються правом участя у виборах, котрі до дня приступлення до складання виборчих списків жили в межах виборчого участка.

Строки складання й оповіщення списків. Строки складання й оповіщення списків виборців та кандидатів ще не встановлені остаточно.

Намічаються такі строки: 21 ноября—перший день складання списків виборців. 26 ноября—списки будуть виставлені для огляду. 30 ноября — оповіщення додаткових списків виборців. 5 декабря—остатній строк обжалування виборчих списків

Календар виборів Української Установчої Ради.

- 21 листопада—початок складання виборчих списків.
26 листопада—термін оголошення виборчих списків.
30 листопада — строк, до якого можна, на підставі заяви, бути внесеним в виборчі списки.
3 грудня—оголошення додаткового виборчого списку.
5 грудня—термін для заяв, скарг і протестів на несправність чи неповноту виборчих списків, а також строк подати кандидатських списків окружній комісії.
6 грудня—строк, до якого окружна комісія повинна оповістити представників групи, що подали кандидатський список, про хибя цього списку.
8 грудня—строк, до якого можна подавати заяви з поправкою хибя поданого кандидатського списку.
10 грудня — день оголошення окружних виборчих комісією зарєєстрованих кандидатських списків, а також строк, до якого виборча окружна комісія подає до загальної відомостя зразок виборчих карт.
12—16 грудня—строк, в який повітові та міські виборчі комісії мають розглянути протести і скарги.
17 грудня — крайній термін для подачи групам виборців, що подали кандидатський список, заяв про подання цих списків.
24 грудня — крайній строк для другого оповіщення виборчих списків (справдєнях).
27 до 2 год. дня 29 грудня—призначені Центральною Радою дні виборів—подача голосів.

ТЕЛЕГРАМИ.

Оповіщення Універсалу.

КРЕМ'ЕНЧУК, 17. В присутності війської кременчуцької залози і представників партій організації і членкого люду одбулось урочисте оголошення Універсалу. Після оголошення були висловлені промови з закликами піддержувати Центральну Раду.

Промови покривалися вигуками "слава".

Херсон і Центральна Рада.

ОДЕСА, 16. Прибувши з Херсону представники на засіданні губернського революційного комітету повідомили, що вони не визнають української влади, а також влади революційного комітета, бо ці органи сформувались помжо воли людности. Херсонці ігноруючи Іх за ввесь час безвластия, організували раду народніх комісарів, яка репрезентує всю людність і до референдуму Ради не визнають. Щоби виявити волю людности, херсонці скликають з'їзд, якому доручають установити тимчасову губерніяльну владу.

Забастовка протесту.

(Од власного кореспондента). ПЕТРОГРАД, 16. В петроградській головній польовій поштової котері комісар військово-революційного комітету арештував поштово-телеграфного служачого Коробача. Виконавчий комітет спішки служачих польових поштово-телеграфних інституцій північного-фронту категорично протестуючи проти насильства над переконаннями, вимагає негайного звизлення Коробача і відкликання з котері комісара, який тероризує служачих. Одчасно з цим запропонувано служачим синити працю по всіх відділах петроградської котери в ознаку протеста. Незалежно від цього в разі невыконання наших вимог та недержання повідомлення від військово-революційного комітета про звизлення арештованого Коробача і відкликання комісара на протязі 16 цього ноября, то в 24 год. телеграфний звязок з Петроградом буде прервано.

Молдовани-воїни.

ОДЕСА, 16. Бесарабський крайній орган, який здійснює автономію, наказав перевести на Бесарабію молдован-воїнів усіх гатунків зброї, включаючи й артилерію. В демократичних колах незадоволені цим.

Погром.

КОРНИН, 16. В Корнині погром. Влада не вживає ніяких заходів.

Напередодні банкруцтва.

ХАРЬКІВ, 16. Повітове земство напередодні банкруцтва. В касі грошей нема. Податки зовсім не поступають. Виникає справа про необхідність закрити школи й лікарні.

Бійна селян з робітниками.

КАТЕРИНОЗЛАВ, 16. В Новосімопольському повіті почалися криваві сутички між селянами та робітниками, котрі також претендують на пашу, захоплену селянами.

Лист до редакції.

З огляду на цювну вже двох чисел часопису "Конфедераліст", котра іменує себе органом "українських соціалістів революціонерів незалежних", Бюро Центрального Комітету української партії соціалістів революціонерів просить Вас не відмовити до-ести через Вашу часопис до загальної відомостя слідує: 1) Центральному Комітету партії нічого не відомо про існування в партії якоїсь фракції або групи під назвою "незалежна", рівно ж не відомий й особистий склад цієї групи.

2) Ідеологія "Конфедераліста" в багатьох основних точках рішуче суперечить партійній ідеології У. П. С.-Р.

3) Редактор "Конфедераліста" бувший член партії Йосип Маєвський постановою Центрального Комітету виключений з партії.

4) З огляду на це "Конфедераліст" не є партійним органом, а група, котра видає цей часопис ні організаційно ні ідейно не має нічого спільного з українською партією соціалістів революціонерів і без якого права узурубувала популярну назву партії для своїх цілей.

Інші часописи просимо передрукувати. За Центральный Комітет: Директор Бюро Мис. Салтан за Секрет. Г. Чижевський.

Література, наука.

Нові книжки.

- В. Садовський. Капіталізм і Соціалізм. Видавництво "Дзвін". Київ—Харків 1917, стор. 28, вел. 16°, ціна 40 коп.
Українські Казки. Випуск І. Зредатували В. Винниченко і Юр. Сірий. Видавництво "Дзвін". Київ—Харків 1917, стор. 24, вел. 16°, ціна 40 коп.
Літ.-Наук. Вістник. Вийшла IV книжка (за жовтень) "Літературно-Наукового Вістника".
В. Дубровський. Московсько-українська Фразеологія. Видавництво "Рідна Мова". Київ 1917, стор. 148, вел. 8°, ціна 4 р. 50 коп.
Статут українського товариства "Копилка на Рідну Школу". Київ 1917 стор. 8, 16°, ціна 10 копійок.
"Шлях". Вийшла 8 книжка журналу "Шлях".

Редактор Андрій Ніковський. Видає Товариство допомоги літературі, науці і мистці.

Оповістки.

Шукаю пансіон для уч-д мол. підгот. кл. укр. гімн. Стрільська вул. № 26—15, доктору. 3—0314—2

Потрібно досвідчена няня-українка (30-40 років) до малої дитини (хлопчика 1 1/2 років) тільки з рекомендацією. Мар.-Влаговіст. 101, пом. 9 (від 4—7 год.). 2—0311—2

Т. Шевченка роб. худ. Петротрет автора, ва. копія Крайського продається, Київ—Звіринець, Черковна № 2, 8, від 12—3 год. 3—0313—2

Т-во "Український Краєвець" Київ, контора В.-Володимирська, готель "Франсуа", кімн. 102.

Т-во виконує замовлення на шитьво української національної оджі (козацької, гайдамацької і вишак) для укр. полків, театрів, "Провіт і окремих козаків і громадян. Виконується перешийка шинелів руських на козацькі жупани.

Майстерня під орудою кравця трупи Садовського у Києві д. Колесника. Там же пот ібкі кравців без крою. Конг. відчинена від 4 до 10 г. вечора. 2—0312—1

Чигиринський Середне-Технічний Школи (урядова) потрібні аввчиг. з вищою або серед. спец. освіт., геодез. матем. будівн., технічн., проєктн., топограф. черчення, (українською), практич. зан. по геод. і фізичн. по 150 карб., урок, забезпечено на 3000 4000 карб. Мається вільні пос. повіт. інжнр.

Чигирин тихе місто (без карт. і черг). Прохання з curriculum vitae надісл. директ. Школи. У Києві перергов.: Терещен. 13, кв. 27, а вечор. Павл. 30, кв. 5, Івж. Кошель. 2—0318—1

Переяславська Учнева Спілка прохає всі українські середшкільні організації подати свої адреси для об'єднання з метою утворення всеукраїнського з'їзду середшкільних організацій. Адреса: М. Переслав, на Полтавщині "Прогресс", для Учневої Спілки. 2—0316—1

В Управі півд.-зах. доріг, 24 листоп. 1917 року о 1 год. дня конкурувати на роботи по замощенню бойків насипу заліз. дор. Київ-Подол до берегів Дніпра та коло 2400 кв. саж.—в запечатаних заявах. Подробіть особисто і поштою—Київ, Управ. сл. путі, від 11 до 4 год. дня. 1—400—1

Вийшла нова книжка О. Митцюна: "Община та земельна реформа". Ціна 65 коп. Склад видання: Крамна Комора "Час", Київ, Володимирська № 42 1—0317

Бідна вдова з чотирма дітьми малолітн. знаходиться в безвих. полож. серед тяжк. обстав. і через те прохає всіх ласкаво допомогти. Марія Маньковська, Михайловський переул. № 20—80. 1—0065—1

Великий театр МІНІАТЮР (буввший театр ВЕРГОНЬЕ) ФУНДУКЛІВСЬКА 5. Сьогодні 3 серії: Почат. о 7, 8 1/2 і 10 год. веч. Каса від 11—2 год. і від 5 1/2 г. дня.

П. ТРОЦЬКИЙ. 2) ком. "Баронеса Фзіла" 3) опер. "Наказанная Пансіонерка" 4) ЕМІЛЬ БОРЕО, ПІСНІ 5) А. М. Новбасинський, БАЛАЛАЙНА. ВІРТУОЗ НА

У ВІВТОРОК. 21 ЛИСТОП. бенефіс Г. Ф. Тонарського. Огляд у Критому ринкові.

ГЕРБ УКРАЇНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ комбінація гербів всіх українських земель, гарної і солідної роботи, виконаний в так військовий, як і світськ м особам, без ріжниця віку і стау. Ціна відзначені в міді 2 карб., тогоч с. взірця в елегантному срібному виконанні на правдн. емальї 25 карб. Гурткам, громадам онг. покуцям і Т-вам значний опуст, притчм прохается до замовлення надіслати 30%, задатку — а від Д. А. вско належитість під адресою: Київ, Фундукалівська 19, Книгарня "Українська Республіка". 3—0066—1

Друкарня Акц. Т-ва "Петро Варський" у Києві.

Летичевська Земська Управа.

(Поділля) запрошує на вільні посади учителів початкових шкіл, платня 140 карб. місячно. Прохання надіслати по адресі Летичів. Повітова Шкільна Рада. 5—0315—2

Вийшла з друку другим виданням С. РІДНИЦЬКОЇ: Невпросу о автономной автономии Украины. Ціна 30 коп. Звертатись — Полтава (чи Кременгук), Українська Книгарня. 3—392—3

Вийшла з друку нова книжка П. Нецупоренка: Про Стародавню Русь

1. Короткий начерк соціально-економичного і державно-політичного життя Київської Русі-України в період з VIII по XII століття.

II. Історичне життя Білої Русі в період з VIII по XIII століття. Увесь чистий прбїток од продажу цієї книжки піде на користь Української Педагогічної Академії у Києві. Ціна книжки 1 р. 50 коп.

Замовляти можна: Федосія на Таврії, киоск Л. Бакуна, проти Собору. 4—389—4

Приймається передплата на журнал "Українська Республіка" вістник політики, економіки й культури. Передплата до кінця року 3 р. 50 коп. окреме число 60 коп. Редакція й контора Київ Фундукалівська 19 п. 1. 3—0060—2

Т-во "Вернигора" Фундукалівська 19. В книгарні "Українська Республіка" продаються такі нові видання.

Г. Шерстюк-Українська Граматика ч. I. ц. 1 карб. С. Я. Географія України ч. I. ц. 50 коп. Дефое. Робінзон Крузо. ч. I. ц. 50 коп. Сими діями піде у продаж. Фінанс мапа України.

Друкуються: Попович-Грамматика для народніх шкіл, ч. I. ц. 50 коп. Хомяк. Географія України. ч. II. ц. 50 коп. Шахрай і Крайчук-Початкова Геометрія ч. I карб. Руданський-Кіт, вовк та собака (казки) ч. 25 коп. І. Франко. Іжак та зайць (казка) ч. 30. к. Геращенко. Молитовник. Хомяк. Загальна Географія ч. I. 5—0306—2

Сквирська повітова Земство потребує інструкторів по шкільній і позашкільній освіті. Умови, прохання (з curriculum vitae)—Сквира Київ. р., Повітова Народня Управа. 5—0305—2

Хлібороби і кооператори! Випиште для себе і других закоучате до передплата хліборобсько-кооперативного дволижжявого часопису "РІЛЛЯ" з 1-го жовтня до нового року — ціна 1 карб. 50 коп.

Адреса: Київ, Тургенівська, 9, товариство "Український Агроном". 6—377—4

Одкрита передплата на 1918 рік на ШКОЛЕННУ (квіт дав після свята) громадсько-політичну газету "ЧЕРНИГІВЩИНА", видання Чернігівського Губерніяльного Земства.

Умови передплати: на рік — 15 карб., на 1/2 р. — 8 карб., на 3 міс. — 5 карб., на 1 міс. — 2 карб., з пересилкою; окреме число — 10 коп., а з пересилкою — 15 коп. Адреса редакції і її контори: Чернігів, Губерніяльна Земська Управа. Відповідальний редактор — А. СВИЧИН. Секретар редакції Х. КОНОВАЛ. 3—0058—3

Вийшло з друку 1 і 2 число газети. "Конфедераліст"

орган Україн. Соц.-Рев. незалежних Виходить двічі на тиждень на московській і українській мові. Передплата: 3 м-3 р. 50; 1 м.-1 р. 20 коп. окрем. №—15 коп. Адреса: Київ, Педагогічний музей. 6—0065—5

Т-во "ЧАС" у Києві Володимирська 42. 25-го с. листопаду випускає в продаж одришний календарь на рік 1918.

Гуртові замовлення виконує крамна комора Т-ва "Час". Замовлення приймаються не менш як на 100 примірників. Ціна за 100 прим. без пересилки з синькою 280 карб. без синьки 250 карб.

При замовленнях треба присилати завданку не менш половиною вартості. Окремі примірники календ. ря продаватимуться по всіх книгарнях у Києві і на Україні. Ціна одного примірника 3 карб. 10—337—2